

Language Czech

Text

Tetřávek obecná je jedinečnou ptáčí druh s výjimečnou pátodivnou a kulturní hodnotou. Plaché tetřávek vyvolává romantickou představu tajemného obyvatele odlehlejších a nepřístupnějších míst jako jsou slatiny, rašeliniště či vásoviště. Okázalé předvádění tetřávků a tetřevů na tokaništích fascinovalo lidstvo již od nepaměti. Tetřávek má za sebou tak dlouhou historii jako lovný pták. Jeho lov býval vrcholným lovečským zážitkem. Společně s tetřevem dal základ mnoha místním geografickým názvům a pojmenováním.

Tetřávek býval ozdobou naší krajiny. Černý kohout (viz kresba) upoutá nápadnými, krvavě červenými pouškami nad ořechy a ocasem, jenž v toku rozevře do širokého výhledu. Naproti tomu nepřehledně zbarvená samička již pomáhá zajistit pokračování rodu. Starost o hnízdo, sněhku a mláďata je totiž její výsadou. Stejně jako u jiných kurovitých kuřata vodě a vyhledávají jim potravu, nejprve drobnou hmyz a posléze i potravu dospělých tvořenou brusnicemi, vásem, jehnědami či pupeny děvein.

Tetřev je stálý pták a dostatek kvalitní potraviny na podzim je nezbytným předpokladem pro přežití zimy. Při vyjetí sněhové pokrývce vzdoruje zimě ukrytá do záhřabu ve sněhu. Větve stromů, především bříz, mu poskytují místo pro hnízdo. S příchodem jara nastává nejslavnější tetřevský čas – tok. Již v březnu se kohout vybarví do lesklého svatebního šatů. Bubení tetřev, kterým dávají samci najevo svoji touhu po namlouvání, se nese nohama krajinou někdy již dlouho před rozedněním. Od svatby se kohouti předvádějí samičkám na tradičních, odlehčených a otevřených prostranstvích a soupeří o jejich zášť. Svádějí pářím šoubojání, kterým jsou natěšeni nekřivě. Avšak spatřit dnes většinou mnohstev kohoutů na tokáníti je velká vzácnost.

Tetřev obecný totiž z naší přírody dramaticky ubývá; a jeho stavy poklesly na kritickou úroveň. Zatímco dříve býval souvisle rozšířen v celé západní a střední Evropě, dnes se vyskytuje pouze ostrávkovitě a izolovaně od třetiny jeho současněho výskytu na Sibiři a ve Skandinávii. Pokles početnosti započal před více než sto lety. Na území České republiky dosáhla jeho populace patrně největšího početnosti okolo roku 1910. Od té doby ubývá, nejvíce však v posledních čtyřiceti letech. V osmdesátých letech byl zaznamenán jeho dočasný vzestup v imisemi poškozených lesích v pohraničních oblastech a vojenských cvikových prostorech. Plochy vzniklé na místech poškozených lesních porostů tetřevkovi poskytly dočasně vhodná stanoviště.

Tetřávek je druh citlivý na změny v jám preferovaným prostředím. K životu potřebuje otevřenou krajinu s nízkým zapojením dřevin. Vyhledává lesy prostoupené světlinami s porosty borůvky, brusinek a vřesu, které mu poskytují potravu i úkryt. Vysoušená rašeliniště, zarostlé zastavovacími otevřenými plochami, intenzivně lesnické hospodaření a nadměrně turistické a sportovní aktivity mění krajinu. Ubývá tak míst k životu pro tetřávka. Oslabením, málo početná populace jsou ohroženy predátory jako prase divoké, liška nebo jezevec a nepříznivě působí.

Současný stav populace tetřávka v České republice je odhadován na 800–1000 kohoutů. Posledními výzkumy se staly oblasti pohraničních pohoří a některé vojenské újezdy. Rovněž oblast Labských písků byla pro tetřávka domovem. Poslednětakoví tetřávci obecně byli zaznamenáni v oblasti Vysokého Šnáku, Rájce a Tis. V důsledku rozvoje lesa na imisních holinách však tetřávek ztratil vhodný stanoviště. Před vymizením lze tetřávka ochránit zamezením likvidace jeho prostředí a vytvořením nových vhodných biotopů.

- 2116 zobrazená

Source URL: <https://www.npcs.cz/tetrivek-obecny-tetrao-tetrix>